

Також відповідно до закону жандарми та члени їх сімей мали соціальний захист. Їх забезпечували житлом, призначали пенсію за вислугу років й у зв'язку з втратою працездатності під час служби, виплат вдовам і дітям жандарма у разі його загибелі під час служби тощо.

У липні 1919 р. Державну жандармерію було перейменовано на Народну Сторожу, а на початку 1920 р. Державна жандармерія ЗУНР припинила своє існування одночасно з Українською Галицькою Армією.

Отже, забезпечення в Західноукраїнській народній Республіці належали органам охорони громадського порядку – народній поліції та Державній жандармерії. Нормативно-правова база визначила їх місце в державному будівництві, порядок прийняття та звільнення, підвищення професійної підготовки та питання соціального захисту жандармів та членів їх сімей.

Список використаної літератури:

1. Історія держави і права України: підручник. В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, В. О. Рум'янцев та ін.; за ред. В. Д. Гончаренка. Х.: Право, 2013. 704 с.
2. Музиченко П. П. Історія держави і права України: навч. посіб. 6-те вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2007. 471 с.
3. Терлюк І. Я. Історія держави і права України: навчальний посібник. К.: Атіка, 2011. 944 с.

Ключові слова: правоохоронні органи, охорона громадського порядку, жандармерія, Західноукраїнська народна Республіка.

Ключевые слова: правоохранительные органы, охрана общественного порядка, жандармерия, Западно-украинская народная Республика.

Key words: law enforcement agencies, public order protection, gendarmerie, Western Ukrainian People's Republic.

ЧЕНКОВА КАТЕРИНА ПИЛИПІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри історії держави і права, кандидат юридичних наук*

ВИТОКИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОЇ ПРОТИДІЇ УЧАСТІ ДІТЕЙ У ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ

Згідно п. 2 ст. 77 Додаткових протоколів до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., сторони міжнародних збройних конфліктів вживають усіх можливих заходів для того, щоб діти, які не досягли 15-річного віку, не брали участь у воєнних конфліктах. Сторони, що перебувають у конфлікті, повинні утримуватись від вербування їх до своїх збройних формувань, надаючи перевагу особам старшого віку [3].

Безумовно, прийняття Конвенції про права дитини було значним кроком вперед щодо становлення захисту прав дитини загалом, та у збройних конфліктах, зокрема. Положення Конвенції передбачали створення спеціалізованого Комітету з прав дитини, з метою здійснення контролю за виконанням державами-учасницями зобов'язань, взятих відповідно до цієї Конвенції. У першому пункті статті 38 Конвенції задекларовано: «Держави-учасниці зобов'язані поважати норми міжнародного гуманітарного права, що застосовуються до них у випадку збройних конфліктів та стосуються дітей, а також забезпечувати їх дотримання» [5].

У другому пункті статті 38 Конвенції зазначається: «Держави-учасниці вживають «всі можливі заходи» для забезпечення того, щоб особи, які не досягли 15-річного віку, не брали безпосередньої участі у воєнних діях» [5]. Таке формулювання може тлумачитися як таке, що добровільна участь дітей у бойових діях повністю не заборонена. Вважаємо, більш надійний захист могло б гарантувати формулювання «всі необхідні заходи».

Така ж ситуація склалася й навколо формулювання про «безпосередню участь у військових діях». Виходячи з такого змісту, можна зробити висновок, що випадки опосередкованої участі дітей (наприклад, збір чи передача військової інформації, транспортування зброї тощо) стаття не охоплює, а відтак і не забороняє її. Як наслідок, стаття 38 Конвенції лише частково гарантує захист прав дітей, а не так, як це закріплено в Протоколі I і навіть «робить крок назад» у порівнянні з Протоколом II, що забороняє вербування дітей, які не досягли 15-річного віку, до збройних сил чи групи, а також їх участь у військових діях.

Третій пункт статті 38 Конвенції дублює пункт другий статті 77 Протоколу I. У ході дискусій, що точилися навколо цієї статті, були запропоновані поправки щодо підвищення мінімального віку осіб, які призиваються на військову службу, з 15 до 18 років. Проте, в результаті 15-річний вік був встановлений, як мінімальний вік учасника бойових дій. Попри врахування, що при вербуванні осіб у віці від 15 до 18 років перевага повинна надаватися особам більш старшого віку, на нашу думку, в такому універсальному документі слід було б розширити вікову межу до 18 років, як це встановлено в національному законодавстві більшості держав світу.

В пункті четвертому статті 38 Конвенції міститься положення про те, що «згідно зі своїми зобов'язаннями за міжнародним гуманітарним правом, пов'язаним із захистом цивільного населення під час збройних конфліктів, Держави – учасниці зобов'язані вживати всі можливі заходи з метою забезпечення захисту дітей, яких торкається збройний конфлікт, та догляду за ними» [5].

Таким чином, у статті 38 Конвенції, знаходимо ряд прогалин. Цілковито ймовірно, що саме наявність таких прогалин прискорила ратифікацію Конвенції такою кількістю держав (192), оскільки ними були помічені можливі варіанти невиконання прийнятих на себе зобов'язань.

Між тим, в міжнародному праві існує навіть термін «діти-солдати» – «особи допризовного віку, які є членами або приписані до збройних сил

держави чи до будь-яких інших регулярних або нерегулярних озброєних формувань, груп і які беруть чи не беруть участь в збройному конфлікті» [1].

У звіті The United States Department of State 1916 року зазначається, що українському урядові стало відомо про дитячий «Батальйон ім. Святого Георгія Побідоносця», в якому наявними були діти 12-річного віку. Набір дітей до рядів батальйону здійснювали бойовики на підконтрольній Україні території і в місцях, де не забезпечувалися міжнародні та національні положення щодо заборони участі й використання дітей у збройних конфліктах [8, с. 186].

Тож розв'язання проблеми забезпечення заборони участі й використання дітей у збройних конфліктах в Україні має стати одним з пріоритетних завдань держави, поруч із забезпеченням невід'ємних та невідчужуваних прав дітей, що закріплені в Декларації прав дитини 1959 р., Конвенції про права дитини 1989 р., Конституції України 1996 р., Законі України «Про охорону дитинства» 2001 р., тощо [2; 5; 6; 4].

Важливим є також проведення в Україні публічних заходів для популяризації ідеї протидії участі дітей у військових конфліктах для підтримки дітей, позбавлених гідного життя та розвитку через збройні конфлікти.

Список використаної літератури:

1. Вісник ДКВС. Діти-солдати. URL: www.mercury.ethz.ch/bg_ChildSoldiers
2. Декларація прав дитини від 20 листопада 1959 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384#Text
3. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 р., що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text
4. Закон України «Про охорону дитинства» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
5. Конвенція про права дитини // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 1990. – № 1. – С. 205.
6. Конституції України 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
7. Факультативний протокол до Конвенції про права дитини щодо участі дітей у збройних конфліктах від 23.06.2004 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_795
8. Чеховська М., Нечитайло І. Участь дітей-солдатів у бойових діях у зоні проведення антитерористичної операції / Visegrad Journal on Human Rights. 3, 2016. – С. 185–189.

Ключові слова: правова охорона дитинства, захист прав дітей, діти-солдати, збройний конфлікт, вербування.

Ключевые слова: правовая охрана детства, защита прав детей, дети-солдаты, вооруженный конфликт, вербовка.

Key words: legal protection of childhood, children's rights protection, child-soldiers, military conflict, recruitment.